
[2017-10-RE](#)

CAUSA 2017-10-RE

(Cachafeiro Filloy c/ Construccions Entrimo, SL)

Número de registre 76-2017. Recurs d'empara

Aute del 12 de juny del 2017

BOPA núm. 40, del 21 de juny del 2017

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 de febrer del 2017, per la representació processal del Sr. Antonio Cachafeiro Filloy, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 29 de novembre del 2016 i contra l'aute del 20 de gener del 2017, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, per vulneració del principi de congruència que ha de regir tota decisió judicial (concretament per haver estat dictada *extra petita*), per error manifest en la valoració dels fets i de la prova i per vulneració del dret a la defensa i, per tant, del dret a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li les resolucions impugnades, retrotraient les actuacions per tal que es dicti una altra sentència en què es reconegui la condició de promotor de la societat Construccions Entrimo, SL i s'estimi la demanda formulada per aquesta part;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 7 de març del 2017;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. La representació processal del Sr. Antonio Cachafeiro Filloy va presentar una demanda en què sol·licitava que es condemnés la societat Construccions Entrimo, SL a satisfer la reparació de totes

les patologies i de tots els defectes constructius que presentava el xalet que li havia adquirit.

1.2. El 10 de desembre del 2015, el Tribunal de Batlles va dictar una sentència mitjançant la qual estimava substancialment aquesta demanda i condemnava la defenent al pagament de 56.681,60 €.

1.3. La representació processal de la societat Construccions Entrimo, SL va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta resolució i, el 29 de novembre del 2016, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que estimava aquest recurs i revocava íntegrament la sentència de la primera instància, imposant les costes al demandant.

1.4. La representació processal del Sr. Antonio Cachafeiro Filloy va interposar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com considerava que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció en diversos dels seus vessants.

1.5. El 20 de gener del 2017, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, mitjançant aute, va desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions plantejat.

1.6. El 13 de febrer del 2017, la representació processal del Sr. Antonio Cachafeiro Filloy va interposar un recurs d'empara contra les resolucions anteriorment esmentades de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els vessants precisats en l'encapçalament d'aquest aute.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica del recurrent

La part recurrent destaca que la seva acció de reclamació s'adreçava contra la societat Construccions Entrimo, SL en la seva triple qualitat de venedora, de constructora i de promotora. Així mateix, destaca que la defenent no ha negat mai la seva condició de promotora, ans al contrari, en el decurs del procés va reconèixer que havia construït el xalet en un terreny de la seva propietat i que posteriorment el va vendre a aquesta part. De les proves que consten en les actuacions s'arriba a la mateixa conclusió.

Ara bé, aquesta part també acorda que hi ha una confusió amb la condició de promotor d'un tercer, però la part contrària no va contradir mai la seva condició de promotora i, per tant, no era necessari aportar cap element més. Aquest tercer, juntament amb altres persones, era propietari dels terrenys on s'havia de construir la urbanització i va ser la persona que va presentar les sol·licituds administratives; però part de l'obra es va pagar mitjançant l'aportació del terreny en qüestió a la societat defenent.

De forma sorprenent per aquesta part, la Sala Civil nega la condició de promotora de la societat defenent i, per tant, la viabilitat de la demanda, així com la d'accions futures.

Segons el parer de la part recurrent, la Sala Civil construeix la seva conclusió partint del fet que la defenent no havia estat la promotora immobiliària dictant una sentència *extra petita*, contradient elements que no havien estat discutits per les parts, valorant de forma manifestament errònia les proves obrant en autes i deixant en situació d'indefensió aquesta part, ja que no se li ha permès aportar una prova en contra d'un element contradit pel Tribunal de segona instància mateix. Aquesta

part considera que l'escriptura del 17 de març del 2004 "d'insolutum dació" de finca demostra que la part defenent va esdevenir propietària del terreny abans de la construcció dels immobles, per tant, aquesta part va ser la promotora immobiliària.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li les resolucions impugnades, retrotraient les actuacions per tal que es dicti una altra sentència en què es reconegui la condició de promotor de la societat Construccions Entrimo, SL i s'estimi la demanda formulada per aquesta part.

2.2. Argumentació jurídica de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- Després d'examinar les actuacions de la causa, la Sala Civil conclou que l'acció exercitada pel recurrent és la *quantum minoris*, ja que els defectes que presenta el xalet no comporten la ruïna funcional de l'edifici, ni el fan inhàbil per a la finalitat per la qual es va adquirir.

- La Sala Civil destaca que no es va acreditar, i ni tan sols al·legar, que el venedor, que podia conèixer aquests defectes com a constructor de l'immoble, els amagués de mala fe.

- Una vegada qualificada l'acció, considera que aquesta ha prescrit, ja que l'agent va plantejar la seva reclamació quan havien transcorregut tres anys i mig comptats a partir de l'informe d'un arquitecte assenyalant els defectes en litigi i, en tots cas, l'agent els coneixia dos anys abans, el 4 de febrer del 2010, data en què va requerir a la part defenent per tal que subsanés les deficiències de l'immoble.

- En fase d'incident de nul·litat d'actuacions, la Sala Civil respon al recurrent que atès el debat que va sorgir entre les parts sobre la naturalesa de l'acció exercitada, el recurrent hagués pogut introduir les proves que hagués considerat oportunes per tal d'acreditar la condició de promotora de l'adversa, però, en tot cas i de manera concloent, l'agent va exercitar la seva acció contra la societat que li va vendre el xalet en la seva qualitat de venedora i fonamentant-la en l'incompliment per part d'ella del contracte de compravenda i no pas en la condició de promotora de la defenent.

La Sala Civil recorda que la valoració dels fets i de la prova li correspon sempre que estigui motivada, sigui lògicament o jurídicament raonable i no incorri en error patent, cosa que no és el cas en aquesta causa.

Per aquests motius, desestima l'incident de nul·litat d'actuacions plantejat per la part recurrent.

2.3. Argumentació jurídica del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal considera que el recurrent pretén que el Tribunal Constitucional revisi la interpretació i l'aplicació del dret ordinari efectuades per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia com si d'una tercera instància es tractés.

- Segons el seu parer, els fonaments de Dret III a IV de la sentència impugnada analitzen de manera detallada les al·legacions de les parts i conclouen que la reclamació del recurrent corresponia a una acció *quantum minoris*, ja que els defectes al·legats no comportaven la ruïna funcional de l'edifici i que, per tant, l'acció havia prescrit.

- El Ministeri Fiscal conclou que les resolucions impugnades donen una resposta suficient i motivada a la globalitat de les pretensions del recurrent, pretensions pròpies de la legalitat ordinària i, doncs, alienes a la competència del Tribunal Constitucional, ja que no s'aprecia cap de les vulneracions al·legades.

- Per acabar, el Ministeri Fiscal demana que, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, s'inadmeti a tràmit aquest recurs per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. L'al·legació plantejada pel recurrent en empara comprèn el "*dret a obtenir una resolució fonamentada en dret*": 1) "*per vulneració del principi de congruència que ha de regir tota decisió judicial (concretament per haver estat dictada extra petita)*"; 2) "*per error manifest en la valoració dels fets i de la prova*"; i 3) "*per vulneració del dret a la defensa i per tant a un procediment degut*."

3.2. El Tribunal Constitucional s'ha manifestat en diverses ocasions sobre la incongruència, sempre en el sentit de reafirmar el camp de la competència que li és propi: la possible lesió als drets fonamentals continguts en l'article 10 de la Constitució i, en concret, a aquells que generen la indefensió en connexió amb el principi contradictori. La valoració de l'existència d'incongruència *extra petita* és una matèria que correspon corregir als òrgans de la jurisdicció ordinària, però esdevé matèria constitucional quan, i només quan, genera una indefensió per a una de les parts.

Esmentem com a exemple l'auto del 25 d'abril del 2008 recaigut en la causa 2008-2-RE, que declara que: "*Pel que fa a la denúncia de la incongruència extra petita o per excés, és clar que, des de la perspectiva dels drets constitucionals de l'article 10 de la Constitució, el dret a no patir-la forma part del dret a no suportar indefensió connectat amb el principi contradictori. Més concretament, el dret a obtenir una resposta judicial no viciada d'incongruència extra petita té per objecte evitar que les resolucions judicials atorguin una cosa distinta de la demanada produint així indefensió en impedir que les parts puguin realitzar les al·legacions que estimin pertinents en defensa dels seus interessos; es tracta de garantir que les respostes de les resolucions judicials s'ajustin a les peticions i a les raons de demanar deduïdes per les parts. La vulneració del dret a no patir incongruència extra petita només es produeix quan la resolució judicial en la part dispositiva atorga més o una cosa distinta de la que s'ha demanat i aquesta incongruència només té relleu constitucional si produeix indefensió en defraudar el principi de contradicció. Per això, per apreciar si s'ha produït incongruència extra petita cal confrontar la part dispositiva de les resolucions judicials i l'objecte del procés delimitat per referència als seus elements subjectius (les parts) i objectius (les pretensions i les causes de demanar); en canvi, pel que fa a la motivació de les resolucions, en virtut del vell aforisme *iura novit curiae*, els òrgans judicials no estan obligats a motivar ajustant-se totalment a les al·legacions de les parts.*"

3.3. Dit d'una altra manera, l'objectiu del Tribunal Constitucional en el marc d'un recurs d'empara és només vetllar pel respecte dels drets constitucionals. L'aplicació del principi *iura novit curia* i la selecció i la interpretació de les normes legals aplicables corresponen als òrgans judicials de la jurisdicció ordinària. El control d'aquest Tribunal només té un contingut constitucional i no té tampoc com a finalitat determinar l'existència d'incongruències entre les resolucions judicials i les peticions o argumentacions de les parts. La selecció i la interpretació de les normes legals corresponen *per se* als tribunals de la jurisdicció ordinària. Però no sembla que el recurs estigui motivat per una pretesa

aplicació indeguda del principi *iura novit curia*.

3.4. El recurs afecta a l'existència d'una incongruència *extra petita*, per bé que com hem dit perquè tingui rellevància constitucional cal que hagin estat lesionats els drets constitucionals de l'article 10 de la Constitució, és a dir, que existeixi no solament una disparitat de la resolució amb els termes formulats per les parts, sinó que, a més a més, i en especial, que aquesta disparitat suposi una modificació substancial de l'objecte del procés, hagi impedit a les parts el debat contradictori i, per tant, hagi generat indefensió.

3.5. La constatació que cal realitzar és que no existeix incongruència interna entre el raonament de l'òrgan judicial que ha dictat la sentència i l'aute impugnats i la decisió adoptada. La segona és que el recurrent i part actora en el judici civil contra la societat Construccions Entrimo, SL, el 29 de març del 2012, va demanar que aquesta fos condemnada "*a pagar el cost de la complerta i definitiva reparació de totes les patologies i defectes constructius als que s'ha fet referència i que presenta el xalet, segons quedin determinades en període probatori del present judici, així com aquells altres que puguin eventualment ser determinats també en període probatori*". El debat de fons gira al voltant de saber si el contracte entre les parts era de promotor o de constructor, però l'atenció al *petitum* de les parts sobre la reclamació constitueix l'element central que unifica el procediment.

3.6. El Tribunal Superior de Justícia afirma en la seva sentència del 29 de novembre del 2016 que: "*De l'estudi de les actuacions portades a terme en el cas present es dedueix que l'acció exercitada pel Sr. Cachafeiro és la quanti minoris, ja que els defectes que presenta el xalet no comporten la ruïna funcional de l'edifici, ni el fan inhàbil per la finalitat per la què es va adquirir, sinó que exclusivament creen molèsties als usuaris*". De fet el Tribunal Superior de Justícia raona a partir de les proves practicades i del *petitum* inicial de la part actora com una acció de *quanti minoris*, sense que consti la denegació de cap prova que hagi estat demanada o presentada.

3.7. En segon lloc, cal recordar que el Tribunal Constitucional no constitueix una tercera instància encarregada de corregir els tribunals de justícia i substituir-los en la funció de realitzar o d'ordenar una nova valoració de la prova. Segons el parer del recurrent la disparitat de la resolució amb les pretensions de les parts afecta a la congruència de la resolució judicial; matèria que com hem dit afecta per ella mateixa al procés d'aplicació de les lleis que correspon als òrgans de la jurisdicció ordinària.

La valoració de la prova i la selecció de la llei aplicable al supòsit de fet que es declara provat, es produeix sense que hagin estat demanades i negades noves proves per les parts i l'aute del Tribunal Superior de Justícia del 20 de gener del 2017 que valida la sentència impugnada, resumeix que "*l'agent va exercitar la seva acció contra la societat que li va vendre el xalet en la seva qualitat de venedora i fonamentant-la en l'incompliment per part d'ella del contracte de compravenda signat per les parts i no pas en la condició de promotora de la defenent*". Aquest ha estat el criteri adoptat pel Tribunal Superior de Justícia. I, en aquest sentit, cal recordar que la valoració dels fets i de la prova corresponen en principi als òrgans de la jurisdicció ordinària. En tot cas, no correspon al Tribunal Constitucional controlar l'actuació dels tribunals pel que fa a la valoració de les proves i a la selecció i a l'aplicació de la legislació ordinària.

3.8. Sobre aquestes qüestions, el Tribunal Constitucional només podria intervenir per tal de garantir l'exercici del dret a la defensa establert en l'article 10 de la Constitució, afirmació que és present en les al·legacions del recurrent, però sense anar més enllà de l'afirmació que l'empara es presenta per "*haver deixat en situació d'indefensió a aquesta part, per impedir-li aportar les proves que de forma concloent i definitiva demostrin que la societat Construccions Entrimo, SL, era la única i exclusiva*

promotora de la obra objecte d'autes", sense que hi hagi constància de la denegació de proves.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2017-10-RE presentat per la representació processal del Sr. Antonio Cachafeiro Filloy contra la sentència del 29 de novembre del 2016 i contra l'aute del 20 de gener del 2017, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.
2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 12 de juny del 2017.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat